

Lukupiiritoiminta

Kysykää aina kurssin vastuopettajalta tarkentavat ohjeet lukupiiritoiminnasta sekä mahdollisista opintopisteistä. Lukupiirin voi muodostaa myös ilman opintosuorituspaineita, vapaamuotoiseksi tenttiin valmistautumiseksi.

Lukupiiritoiminta voidaan nähdä toiminta-ajatukseltaan ainakin kahdella tavalla:

- 1) suoritusmuotona (vaihtoehtoisena) kurssilla ja
- 2) valmistavana opiskelumuotona kurssisuorituksen (tentin) tekemiseen (Aaltojärvi ym. 2006, 171; Vänskä 1995, 26–30).

Lukupiirissä on omat oppimistavoitteensa opintojakson oppimistavoitteiden lisäksi. Oppimistoiminta tapahtuu itsenäisten lukukokemusten ja yhteisen keskustelun vuorovaikutuksena.

Lukupiiriksi kutsutaan Eskolan (1995, 80) mukaan opiskelumuotoa, jossa opiskelijat tekevät vuorotellen alustuksen ja keskustelevat luetusta kirjallisuudesta. Lukupiiritoiminta kulkee seuraavasti (Eskolaa 1995, 81–82 mukailten):

1) Orientaatiovaihe:

- Kokoontukaa opiskelijaryhmiin, joissa on innostunut ja motivoitunut ilmapiiri sekä mielellään 4–5 henkeä. Päätäkää ryhmän säännöt, esimerkiksi käytännöt poissaoloista sekä aikarajat palautuksille.
- Valitkaa halutut kirjat, jos kirjallisuuslistassa valinnan mahdollisuuksia.
- Silmäilkää kirjat ja miettikää sopivat alustuksen aiheet eli lukusuunnitelma.
- Sopikaa aikatauluista ja esitystenne aiheista sekä tehkää työsuunnitelma. Työsuunnitelmaan laitetaan ryhmän jäsenten perustiedot (nimi, sähköpostiosoite, opiskelijanumero, pääaine), valitut kirjat ja lukukokonaisuudet sekä aikataulu, jossa alustuksen pitäjän (2 kertaa/opiskelija), puheenjohtajan (1 kerta/opiskelija) sekä sihteerin (1 kerta/opiskelija) vuorot sekä alustuksen aihe ovat näkyvissä.
- Opiskelija tuottaa tiivistelmän (1–2 sivua) alustuksen aiheesta ryhmälle sisältäen kriittistä pohdintaa aiheesta sekä kooten keskeiset asiat ja käsitteet teemasta. Tiivistelmän loppuun kirjoittakaa keskusteluun virittäviä kysymyksiä tai väitteitä. Kirjoittakaa tiivistelmä tieteellisenä tekstinä. Lähettäkää tämä tiivistelmä ryhmän luettavaksi etukäteen.

2) Alustuskokoontumiset 2 h/kerta (opiskelijamäärän mukaan, esim. 4–5):

- Alustuksen pitäjä esittelee aiheen, johon muut ovat tutustuneet jo etukäteen. Aikaa 15 minuuttia.
- Puheenjohtaja johtaa keskustelua aiheesta. Alustuksen pitäjän kysymykset toimivat pohjana, mutta omiakin saa keksiä. Aikaa 30 minuuttia.
- Puheenjohtaja pitää huolen, että kaikki osallistuvat keskusteluun.
- Sihteeri pitää pöytäkirjaa keskustelusta, sen kulusta, aiheesta, pääkohdista sekä eriävistä näkökulmista ja ratkaisemattomista ongelmista. Pöytäkirjaan sihteeri kirjaa myös osallistujien nimet sekä kestoajan.
- Yhdessä alustuskokoontumisessa käydään läpi kaksi alustusaihetta, kesto 2 x 45 minuuttia.

- Mikäli kokoontumisissa, teemoissa tai työsuunnitelman noudattamisessa tulee pulmia, ryhmä voi ottaa yhteyttä vastuuopettajaan asian selvittämiseksi.

3) Arviointivaihe:

- Lopuksi opiskelija kirjoittaa omasta prosessistaan itsearvioinnin (max. 1 sivu).
 - Mitä kurssi antoi opiskeluusi ja omaan elämääsi?
 - Miten lukupiiri toimi opiskelumuotona? Haittasi vai hyödytti?
 - Millaisia haasteita lukupiirissä kohtasitte? Miten itse arvioisit omaa rooliasi lukupiirissä?
 - Mitkä asiat jäivät vähemmälle käsittelylle tai epäselviksi?
 - Palautetta suorituksesta, teemasta tai kehittämis ehdotuksia.
- Ryhmä koostaa työsuunnitelmasta, alustusten tiivistelmistä ja pöytäkirjoista vastuuopettajalle loppuraportin, jonka mukaan opettaja arvioi ryhmän toimintaa. Nämä palautetaan opettajalle yhtenä tiedostona.
- Itsearvioinnin jokainen opiskelija palauttaa omana tiedostonaan.
- Lukupiiriin kaikki opiskelijat saavat saman arvioinnin. Kiinnittäkää tähän huomiota jo ryhmää muodostaessanne ja toimintaan sitoutuessanne.

Lukupiiriin arviointikriteerit määrittyvät kurssin tarkoituksen ja tavoitteen mukaan.

Ohjeet tieteellisen tekstin kirjoittamiseen Kasvatus-lehden sivuilta:

<https://ktl.jyu.fi/ktl/julkaisut/kasvatus/ohjeita/laajat>

Lähteet

Aaltojärvi, I., Lindström, K., Mikkonen, T., Ruuska, P., Similä, M. & Tanskanen, A. 2006. Lukupiiri, ilmapiiri ja tapiiri. Teoksessa S. Kivimäki, M. Kinnunen & O. Löytty (toim.) Tilanteen taju. Opettaminen yliopistossa. Tampere: Vastapaino, 166–176.

Eskola, J. 1995. Essee, lukupiiri, luentopäiväkirja, arvioiva selostus – kokemuksia vaihtoehtoisista opiskelu- ja suoritusmuodoista. Teoksessa P. Hakkarainen & L. Lestinen (toim.) Kokeilemalla laatua opettamiseen. Kokemuksia pedagogisista vaihtoehdoista korkeakoulutuksessa. Jyväskylä: Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, 75–89.

Vänskä, M. 1995. Antoisaa opiskeluun. Käsikirja opiskelun ja opetuksen kehittämiseen. Helsinki: Helsingin yliopiston ylioppilaskunta.